

Man säger äfv. *Tillbyta sig.*) *B. ringar*, äfv. vid förlöfning vexla ringar. — *B. bort*, se *Bortbyta*. *B. igen*, *tillbaka*, låta ett byte återgå, lemna ifrån sig, hvad man i byte fått, och återtaga, hvad man gifvit. — 2) *Ombyta*. *B. kort*, lägga bort kort af dem man vid gifningen fått och af talongen upptaga lika många i stället. *B. pjeser* (i schack), ombyta deras platser. — *B. om, ut*, se *Ombyta*, *Utbyta*. — *Syn.* Se *Ombyta*. — 3) (föga brukl.) *B. arf, rof*, skifta arf, byte.

BYTANDE, n. 4. Se *Byte*, 1.

BYTARE, m. 3. (föga brukl.) Person, som ofta gör byte med andra, eller deraf nästan gör ett ordentligt yrke. Ingår i sammansättningen *Hästbytare*.

BYTE, n. 4. 1) *Afåtande*, efter träffad öfverenskommelse, af en sig tillhörig sak till en person, emot bekommandet af en annan honom tillhörig. *Göra b. af hästar med någon*. *Få, bekomma, erhålla i b. Gifva, lemna i b. Handeln hos vilda folkslag går genom b.*, är byteshandel. *I b. mot en häst betinga sig, bekomma ett ur*. *Vinna, tappa på b-t. Utbjuda något till b.* *Göra elakt, dåligt b.*, vid byte gifva bättre, än man får igen. — *Bildar några sammansättningar*, såsom *Varubyte*, *Tjenstbyte*, m. fl. — 2) *Delning*, *skiftnig*. *Brukas i denna bem.* *föga*, utom i uttrycket: *Utom lott och b.*, se *Lott*. — *Syn.* Se *Delning*. — 3) *Rof* (i krig, genom röfveri), som skall skiftas. *Göra b.*, genom plundring, röfveri samla rof, som skall delas. *Gå ut på b.*, för att göra byte, plundra. *Alla magasinerna blefvo fiendens b.* *Skifta, dela b.* — 4) (i kortspel) *Bortkastning* af dåliga kort bland dem, man vid gifning erhållit, och upptagande i stället af lika många ur talongen. — 5) (kameral.) *Jordskifte*, hvarvid hemmans-naturen, kvalificerad efter ränteägare-rätten, omflyttas. Sådant byte kan endast äga rum emellan kronan å ena sidan och enskilt person å den andra.

BYTESAFTAL, n. 3. Öfverenskommelse mellan två personer, rörande byte.

BYTESBREF, n. 3. (kameral.) Af kronan utfärdadt dokument, hvarigenom enskilt person försäkras om äganderätten till ett byteshemman (se d. o.).

BYTESBRIST, f. 3. (kameral.) *Brist i värdet* af ett hemman, som skall bortbytas emot ett annat.

BYTESFÖRDRAG, n. 3. (pol.) *Fördrag* emellan tvenne stater, angående utbyte af dem tillhöriga besittningar.

BYTESGODS, n. 3. (kameral.) *Gods*, som kronan bortbytt emot vederlag.

BYTESHANDEL, m. 2. sing. *Handel*, som sker endast genom varubyte, utan penningar, såsom t. ex. på vissa orter i Norrland, och i allmänhet hos vilda folkstammar.

BYTESHEMMAN, n. 3. (kameral.) *Hemman*, som kronan vid hemmansbyte afstår åt enskilt person. Det han lemnar i stället kallas *Vederlagshemman*.

BYTESKONTRAKT, -- kåntråckt, n. 3. o. 3. *Kontrakt* angående byte mellan två personer.

BYTESMAN, m. 3. pl. — *män*. (föga brukl.) *Person*, af hvilken man genom byte bekommit en sak. *Se der, min b.!*

BYTESPLATS, m. 3. *Plats*, för byte af handelsvaror.

BYTESVIS, adv. *Genom byte*. *B. bekomma något*.

BYTING, m. 2. 1) (i allm.) *Bortbytt barn*. — *Syn.* *Bortbyting*. — 2) (enligt folktron) *Barn* af

troll, som trollen vid ett människobarns födsel oförmärkt utbytt emot detta. *Vanskapliga barn tros ännu af många vidskeplig vara b-ar.* — *Syn.* *Trollunge*, *Bortbyting*. — 3) (fam.) *Styggs* eller *ful pojke*.

BYTT, part. pass. af *Byta*. *B. om b.*, adverbialt uttryck, som betyder: lika mot lika.

BYTNING, f. 2. (föga brukl.) Se *Byte*, 1, 4 o. 5.

BYTTA, f. 1. *Laggadt* och *bandadt* träkärl, större och mindre, med lock, och fastsättes upp till, på sidan, medelst en pinne; begagnas till förvarande af smör, kött, fisk och hvarjehanda andra lifsmedel. *En b. smör, lax*. — Ingår i några sammansättningar, såsom *Smörbytta*, &c. — *Byttlock*, -pinne.

BYTTELET. (bot.) *En lafart* på klippor och stenar, som beredes till vissa färgämnen. Kallas äfv. *Örnlafl*, *Örnmossa*. *Lichen tartareus*.

BYTTGRÄS, n. 3. (prov.) Se *Elggräs*.

BYTTSMÖR, n. 3. *Smör*, som förvaras och säljes i byttor. Kallas så till skilnad ifrån *Tunnsmör*.

BYVÄDER, n. 3. (sjöt.) *Starkt blåsväder* under vexlande vind med regn, hagel, snö och åska, luften ojemt betäckt med mörka skyar på grå botten.

BYVÄG, m. 2. *Väg*, som endast förer till en eller flera byar eller enstaka gårdar, och ensamt af dem underhålles.

BYXHÅLK, m. 2. *Benämning* på hålk af lärt, kambrick eller annat tyg, som små flickor, stundom äfven fullväxta fruntimmer, bära nedtill på benen, och som fastbindas upptill nedanför knäet.

BYXOR, f. 1. pl. 1) *Klädesplagg* för karlar, betäckande kroppen ifrån midjan ned till fötterna (*Långbyxor*), eller till nedanför knäet (*Kortbyxor*, *Knäbyxor*), samt vid grenen delande sig i två särskilda stycken, ett för vardera benet, och af hvilka hvardera kallas *Byx* eller *Byxa* (äfv. *Byxben*). Man säger äfv. *Ett par byxor*, för att utmärka hela plagget. *Tränga, vida, långa, korta b. Gossen har nyss fått b.* (Fig. talesätt) *Bära b-na*, såges om hustrur, som halva husbondväldet i huset. — *Bildar en mängd sammansättningar*, såsom t. ex.: *Långbyxor*, *Kort- eller Knäbyxor*, *Ridbyxor*, *Helgdags-, Hvardags-, Klädes-, Linnebyxor*, &c. — *Syn.* *Benkläder*, *Pantalonger*, *Permissioner*, *Brackor*. — 2) *Klädesplagg* för fruntimmer, vanligtvis af lärt, liknande kortbyxor, men öppna i grenen, och begagnade såsom kalsonger. Kallas egentl. *Fruntimmersbyxor*. — *Ss.* *Byxknapp*, m. fl. [*Böxor*.]

BYXBAND, n. 3. 1) *Band*, hvarmed byxor uppvid bakpå ryggen tillknytas, så att de sitta åt om lifvet. — 2) *Fordom brukligt band*, hvarmed byxorna snördes framtill.

BYXBEN, n. 3. (mindre hrukl.) *Ena stycket* af ett par byxor, ifrån grenen ned till foten eller knäet. Kallas oftare *Byx* eller *Byxa*.

BYXFICKA, f. 1. *Ficka* på byxor, antingen på sidorna, eller framtill för ur (*Urficka*). — *Syn.* *Byxsäck*.

BYXHÄNGSLE, n. 4. *Benämning* på tvenne remmar eller breda band, som bäras ett öfver hvardera axeln, vid nedra ändarna fästade på knappar öfverst vid byxlinningen, fram- och baktill, för att hålla byxorna uppe. Förkortadt såges i dagligt tal vanligtvis endast *Hängsle*.

BYXKLÄFF, m. 2. Se *Byxlucka*.

BYXLINNING, m. 2. *Linning* upptill på byxor.

BYXLUCKA, f. 1. *Stycke* af byxor framtill, som upptill och på sidorna är skildt ifrån lifve